

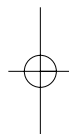
Otto Hora

KASAŘ DVOJITÝM AGENTEM

EDICE

MAGNET

SVAZEK 2

KASAŘ DVOJITÝM AGENTEM

PRAŽSKÁ VYDAVATELSKÁ SPOLEČNOST
NAKLADATELSTVÍ EPOCHA

Motto:
„Je třeba dvou let, než se
naučíme mluvit. A padesáti,
než se naučíme mlčet.“

Ernest Hemingway

Otto Hora

KASAŘ DVOJITÝM AGENTEM

V podsvětí

Příběh Eddieho Chapmana není žádnou limonádou na způsob Jamese Bonda. Jde o skutečného muže z masa a kostí, jenž za druhé světové války působil za nesmírně riskantních okolností v prostředí německé zpravodajské služby jako britský vyzvědač. Poprvé se o něm veřejnost dověděla – ale jen částečně – někdy kolem roku 1953, když sám vydal knihu vzpomínek *The Eddie Chapman Story*, jejíž obsah byl však po zásahu britských úřadů velmi citelně ochuzen.

Po dalších 13 letech, tudíž v roce 1966, vychází její další varianta s titulem *The Real Eddie Chapman Story*. Ale ani v tomto případě není řečeno vše. Cenzura motivovaná zákonem o utajovaných skutečnostech opět tvrdě zasahuje. Po několika měsících se ještě ve stejném roce objevuje film *Tripple Cross*. Jde o volnou adaptaci Eddieho příběhu v režii Terence Younga ve hvězdném obsazení s Christopherem Plummerem, Yulem Brynnerem a Rommy Schneiderovou. Pak následuje víc než 40letá pauza.

A na pomezí roku 2006 a 2007 britská tajná služba MI5 o tomto dablérovi, jak se říká dvojitým agentům, uvolnila 1800 stran až dosud přísně tajných dokumentů. Zprávu o tom vydaly hlavní britské listy, zejména v obsáhlém článku prestižního deníku *The Times*. Současně v lednu 2007 vyšla v Londýně kniha Nicholase Bootha nazvaná prostě jen *Zig-Zag*, která na 344 stránkách podrobně líčí jeho životní příběh.

KDO JE TEDY EDDIE CHAPMAN?

Podle britské tajné služby šlo o agenta s kódovým jménem „ZigZag“ a podle německých konkurentů o nadporučíka Fritze Graumanna. Tento muž – ve skutečnosti plným jménem Arnold Edward Chapman – se narodil 16. listopadu 1914 v Burnup Field v hrabství Durham. Jeho vývoj byl poznamenán tím, že otec, námořní technik, býval celou řadu měsíců mimo domov a Eddie jako nejstarší ze tří sourozenců sice musel matce pomáhat, ale zároveň si „přisvojoval právo“ být samostatnějším. To se pak projevovalo nejen tím, že se věnoval více fotbalu a boxerskému ringu než škole, ale také tím, že se stále potuloval po přístavu. Snažil se stát na vlastních nohách. Chtěl si vydělat peníze. Mít pěkné sako, kravatu i boty. Proto se již ve třinácti letech nechával občas zaměstnávat jako pomocný dělník v sunderlandských dočích. A ve čtrnácti dokonce navždy opustil školu. Ve stejné době byl také vyznamenán starostou Sunderlandu, když skočil do moře a zachránil tonoucího. Nechtěl se tím nikdy chlubit, ale obdiv okolí mu dělal dobře. Nepozorovaně se v něm rodily zárodky touhy být někým velkým, koho budou všichni uznávat a tleskat jeho výkonům.

DO ARMÁDY

Eddie viditelně toužil po dobrodružství. Chtěl, aby se smysl jeho života změnil ve smysl žít snadno – v napětí a neklidu. Hra na náhodu skončila, chtěl vzít osud do vlastních rukou. Zdálo se mu, že se žádná velká šance nenaskytuje, až si jednou všiml vyšešákovaného příslušníka Coldstream Guards. Ale dozvěděl se, že do této elitní armádní složky sice dobrovolníky přijímají, ale jen s podmínkou, že je jim nejméně 18 let, mají urostlou postavu a že jejich výška činí nejméně šest stop. Sportem a prací v přístavu vycepaný Eddie měřil o něco víc, než byla povinná výška, takže první dvě podmínky snadno splňoval. Ale u třetí mohl narazit. Vždyť mu bylo teprve 17 let.

„Byl to můj první podraz,“ přiznal se po letech Chapman a dodal: „Otec byl na moři a matce jsem to nemohl říci. A tak jsem zfalšoval otcův podpis.“

Vojín Eddie Chapman se nakonec stal jedním z těch srdnatých chlapů sloužících v sestavě 2. praporu gardového pluku, který nese pojmenování po skotském městě Coldstream. Tuhý vojenský život s náročným výcvikem mu šel k duhu. Mohl se pyšnit červenou blůzou a vysokou černou beranicí, když pochodoval parádním krokem při slavnostních přehlídkách před královským palácem. Jednoho dne držel čestnou stráž i před samotným Towerem v Londýně. Po službě boxoval, ale večer se trochu učil francouzsky a líbila se mu i němčina. Vedoucí kroužku ho chválil, že má na řeči talent. Eddie se jistě domníval, že se podobně jako otec také jednou dostane někam daleko do světa. V armádě se krok za krokem učil velkému umění dobrodruha, že takový člověk může úplně všechno a je třeba se bát pouze vlastního strachu.

Ale vzápětí se jako blesk zčistajasna objevila další událost, která podobně jako zfalšovaný otcův podpis předznamenala další Eddieho život. Seznámil se s hezkou dívkou a tak silně se zamiloval, že se nevrátil z vycházky. Zůstal totiž v jejím bytě pár dní. Když zjistil, že všechno je jinak a že dotyčná je vlastně „lepší“ prostitutka udržovaná několika zbohatlíky najednou, chtěl se rozloučit a odejít. Dotyčná však začala dělat scény, vyhrožovala sebevraždou a nakonec vzteky bez sebe zatelefonovala na nedalekou policejní stanici na Marlborough Street. Očernila Eddieho, že u ní přespává, nechává se od ní živit a fyzicky jí ubližuje. A když ještě dodala, že je příslušníkem výběrové armádní jednotky, netrvalo to dlouho a vojín Eddie Chapman se ocitl v cele předběžného zadržení metropolitní policie, odkud si ho odvezla vojenská policie. Dopad byl velmi tvrdý. Chapmanův kousek, jakožto příslušníka elitního útvaru, byl posuzován jako dezerte. Šel před vojenský soud a byl odsou-

zen na tři měsíce do vězení. Mít prakticky dohola ostříhané vlasy, a dnes a denně drhnout zrezivělé hrnce a kbelíky, bylo pro jeho náтуру něčím nepředstavitelným a také nepřijatelným.

„Brzy ráno jednoho dne se na našem okně ozvalo zaťukání,“ vzpomínal po letech Eddieho mladší bratr Winston. „Nikdy nezapomenu, jak jsem byl překvapen, když jsem viděl, že pod oknem stojí Eddie. Stal se snad jediným vězněm, kterému se podařilo z té posádkové věznice uprchnout. Jak to udělal, vlastně nevím, jen si pamatuji, že vpadl do pokoje, zhrotil se do postele a spal několik dní.“

Nechť byl přesný důvod toho všeho, co se týkalo jak nesmyslně dlouhého uvěznění za překročení povolené vycházky, tak i útěku, či nějakého následného prominutí, jakýkoli, faktem je, že na konci roku 1933 byl vojín Edward Chapman vyloučen z řad Coldstream Guards. V jeho služebním záznamu se objevila strohá věta: „Propuštěn. Další služba nežádoucí.“

VSTUP DO PODSVĚTÍ

A tak 19letý Eddie zahořkl. Na armádu, na vládní moc, na krále. Cítil se postižen, a to nejen vězením, ale zejména tím, co považoval za nejvíce ponižující – tedy vyhazovem z vojenského života, v němž začal nacházet zalíbení. Opět se začal toulat. Dělal jednou to a podruhé zase něco jiného, až sklouzl na zcestí.

„Potkával jsem tehdy různé typy lidí,“ vzpomínal po letech. „Začal jsem se stýkat prakticky se všemi druhy živlů podsvětí, dostihovými podvodníky, překupníky, zloději, šlapkami a ztroskotanci nočního života velkoměsta.“

Eddieho situaci šlo zdánlivě vyložit jako prostou pravdu. Byl unášen proudem každodenního přežívání člověka na dně společenského bytí, jemuž se podobně jako listy náporu podzimním větrem vlastně nemohl bránit. Poletoval sem a tam. Ale ani nelze říci, že by ho charakterizovala násil-

nická povaha, nebo že by byl přímo předobrazem nějakého „kovaného“ zločince. Spíše lze říci, že samotné epizody tohoto období jeho života ukazují na to, že si prostě sám nemohl pomoci, aby čas od času nespádl do nějaké potíže na hraně zákona. Ostatně tehdy – a byla to léta světové hospodářské krize – nebylo nutno chodit příliš daleko, když se chtěl člověk přesvědčit o skutečných pohnutkách toho či onoho zoufalce, jenž si svým nevhodným chováním vědomě či nevědomě zadělával na problém.

Po návratu z armády měl Eddie v kapse jen tři libry. Ale k práci v docích se již nechtěl vracet, stejně se i tam propouštělo, a proto dělal, co se namanulo. Měl stále pěknou figuru, a tak jednou pózoval v roli statyky reklamního filmu. Ale také měl šikovné prsty a spoustu nápadů, dokonce i takových, jak se dostat do útrob pokladny.

„Od této chvíle si Chapman vydělával na živobytí podle příležitostí, jednou něco ‚extra‘ u filmu, ale převážně se zabýval vydíráním a loupežemi.“ Tak zněla jedna ze zpráv londýnské policie z roku 1935.

Hlavním Eddieho působištěm tehdy byla pověstná londýnská čtvrť Soho. Bývala to nejprestižnější a také nejdražší adresa a jedno z nejmódnějších míst s historií táhnoucí se až do poloviny 17. století a s náměstím pojmenovaným po králi Karlu II. Ale v Eddieho éře bylo Soho také proslulé velkým množstvím klubů, barů, restaurací a do pozdní noci otevřených kaváren. A také jej charakterizovaly hospody, jež byly večer co večer plné opilých spisovatelů, básníků a umělců, kteří však zpravidla nedosahovali větších úspěchů. Eddieho sem přitahovalo podmanivé lákadlo nočních klubů bohatých majitelů na jedné straně a na straně druhé dobrodružství, které očekával z kontaktu s pestrou skupinou podvodníků, zlodějíčků a kapsářů tvořících nezbytný kolorit spodní poloviny živého organismu hlavního města.

Ale brzy poznal, že hlavní slovo zde mají šéfové gangů, které si vysloužili zlověstnou přezdívku *chivs*, aneb „tlupy

břitev“, neboť své problémy velmi často řešily středověkým způsobem podřezáním krku oběti. Ti měli pod kontrolou noční kluby, hráčská doupata a pouliční sázkaře. A často dokonce vedli i restaurace, sázkové kanceláře a samozřejmě i vlastní bezpečnostní službu.

K těmto lidem Eddie nepatřil. Nicméně „čistý“ nebyl. Jeho první záznam v trestním rejstříku se objevil již 8. ledna 1935 s tím, že byl přistižen „v uzavřené zahradě za nezákonným účelem“ a potrestán pokutou ve výši 10 liber.

O měsíc později si pronajal hotelový pokoj, za který nezaplátil a ještě navíc se mu zde podařilo pod falešnou záminkou ukrást menší obnos peněz z pokladny. Za trest dostal od místního magistrátu v Bow Street půl roku veřejně prospěšných prací. To se ještě několikrát opakovalo a jednou dokonce ještě „vyšperkovalo“ dalším obdobným trestem za „chování budící pohoršení v Hyde Parku“. Dle zápisu mělo jít *in flagrante delicto*, čili o pohlavní styk na veřejném místě.

ČESKÉ POZADÍ PRVNÍHO MANŽELSTVÍ?

Zní to možná neuvěřitelně, ale Eddie Chapman měl zřejmě „něco společného“ i s naší zemí. Alespoň v tom smyslu, že se na počátku roku 1936 seznámil s jistou Verou Friedbergovou, která prý mluvila s okouzlujícím cizím přízvukem. U svých příbuzných ji záhy představil jako svoji choť. Byla vdovou. Ukázalo se, že její snoubenec, dobrovolník v boji mezinárodních oddílů ve španělské občanské válce proti režimu diktátora Franka, byl zabit. Paní Vera, nebo snad původně Věra, se provdala za Eddieho, aby mohla získat britské občanství. Byla dcerou německého Žida a ruské emigrantky. A také možno dodat, že se stala Eddieho výtečnou učitelkou, která ho vlastně naučila německy. Když se ho později samotní Němci dotazovali, kde se tak dobře naučil jejich řeč, tak jen s lišáckým úsměvem odpovídal dvěma anglickými slovíčky, „pillow

talk“. Těžko říci, zda to bylo jen „v posteli“, ale je známo, že když Eddie chtěl, tak vskutku dokázal i sám studovat s nevšedním zájmem různé knihy, časopisy a noviny, ba dokonce i chodit do knihoven.

Ale netrvalo to dlouho, když se asi po dvou letech rozešli. Paní Vera se pak ještě jednou provdala a sice za exulanta z Československa, kterým byl – alespoň podle pozdějšího smutečního oznámení v časopise *Jewish Chronicle* – profesor Jack Lowy, jenž v Anglii vystudoval univerzitu v Cambridge a stal se předním odborníkem v oblasti výzkumu svalové struktury. Nicméně i tato dvojice se v roce 1951 rozešla.

ELITNÍM KASAŘEM

„Jeden ze zločinů, o kterém jsme až dosud příliš nevěděli a ani jsme mu zpočátku nevěnovali příliš pozornosti, bylo otevírání pokladen pomocí výbušnin,“ vzpomínal na události roku 1938 inspektor Ted Greeno, jeden ze špičkových detektivů Scotland Yardu, jenž vynikal nejen bystrostí, ale také obrovitou postavou, kterou nešlo přehlédnout. „Myslím, že mne tehdy volali prakticky ke každému případu tohoto způsobu vloupání do sejfů.“

Odehrávalo se to převážně na Fleet Street, kde se nachází celá řada elegantních obchodů, restaurací a klubů. Postupně se celé oblasti zmocnily obavy, kam až tyto krádeže budou směřovat a velký otazník, kdo za nimi stojí. Greeno a lidé z jeho týmu se domnívali, že kriminálníkem, který dokáže takové kousky, musí být zřejmě nějaký Američan odchovaný ze zločineckého prostředí Chicaga. Alespoň tomu nasvědčoval způsob provedení a drzost, s jakou se jednotlivé loupeže rychle za sebou opakovaly. Greenovi detektivové zjistili, že pachatel nedělá nic jiného, než že umístí malou plastickou trhavinu k zámku kasy a přilepí ji žvýkačkou. Scotland Yard se ovšem mýlil, protože za celou řadou těchto „akcí“ tehdy nestál žádný Američan, nýbrž Ed-

die Chapman. Jak sám tvrdil, na své konto si mohl údajně připsat asi osmatřicet z nějakých padesáti vloupání do trezorů, ke kterým v onom období došlo. Nicméně v jedné věci měli londýnští detektivové pravdu. Byla to americká metoda, ve které Eddieho vycvičil skutečný kasař z Ameriky.

Eddieho éra explozivního kasaře začala u barového pultu, kde se seznámil s o něco starším mužem, z jehož mluvy a intonace hlasu poznal, že pochází z druhé strany oceánu. Po několika skleničkách skotské se k němu Američan naklonil a bez obalu řekl:

„Děláš vloupačky?“

Eddie v první chvíli nevěděl, co má říct. Nebyla to provokace? A pokud ne, tak co po něm ten cizinec vlastně chce?

„Myslím, jestli na to jdeš jako v Chicagu?“

Eddie stále nerozuměl anebo nechtěl rozumět.

„Zaklepeš na dveře a okamžitě strčíš tu zatracenou bouchačku chlápku do ksichtu,“ ušklíbl se muž u baru a dodal: „Tak to je chicagský styl. Ten ti nedoporučuji.“

„Ale... co já s tím mám společného?“ bránil se Eddie a rozhlédl se okolo sebe.

„Jen opakuji, že to je blbost. Mnohem lepší je otevírat sejfy. Stačí jen mít ten správný klíč.“

Eddie neřekl nic, jen nechápavě pokrčil rameny.

Cizinec se k němu naklonil.

„Výbušná želatina.“

Eddie se zvedl z barové stoličky a chtěl odejít. Američan ho ještě chytil za ruku a zašeptl mu do ucha:

„Chceš do toho jít se mnou?“

Namísto odpovědi Eddie beze slova zaplatil útratu a odešel. Se záhadným cizincem se už nikdy více neseťkal, ale v hlavě mu zůstalo to, co se právě dověděl. Proč se probíjet k někomu s nožem nebo s pistolí? Proč raději nepoužívat zmiňovaný „klíč“? Nicméně výbušnou techniku ještě přece jen na chvíli odložil na pozdější dobu, protože se mu opět ohlásil Jimmy Hunt. S tímto chladnokrevným a velmi

šikovným kasařem, jinak oficiálně zaměstnancem pošty, se znal od počátku roku 1937. Věděl o něm, že má značné znalosti o zákulisí obchodů, hotelů a dalších objektů, kde se nacházely firemní trezory.

Hunt mu nabídl spolupráci. První společnou akcí bylo kožešnictví Isobels v severoanglickém městě Harrogate v hrabství North Yorkshire, vzdáleném asi 300 kilometrů od Londýna. Eddie byl zpočátku trochu nervózní, ale brzy se z pohledu na Huntovy hbité prsty přesvědčil, proč se o anglických kasařích říkalo, že jsou šikovní, vynalézaví, houževnatí a vytrvalí. Hunt totiž „nepracoval“ ani s pistolí, ani s dynamitem, který nadělá velký rámus a značné škody, nýbrž s nástroji, kterými dokázal hbitě roznýtovat zadní stěnu pokladny. V tomto případě si odnesli nejen několik kožichů v ceně od 350 a 450 liber, ale také denní tržbu na hostovosti asi dvou set liber.

Eddie však záhy poznal, že dlouho nevydrží s Huntovým jistě dovedným, ale pracným a časově náročným způsobem otevírání sejfů, když současně si jejich majitelé pořizovali stále bezpečnější a rafinovanější modely. Podařilo se mu Huntu přesvědčit, že v nové situaci bude nejpráhodnějším právě takový „klíč“, o kterém s ním tehdy mluvil neznámý Američan.

Na pořad dne tedy nastoupila želatinová nálož, která na rozdíl od vysoce brizantních nitroglycerinových trhavin nezlikvidovala ani dobývaný sejf, ani samotného kasaře. Prostě jen bezbolestně a vcelku nehlučně otevřela dveře pokladny. A když při tom Eddie s Huntem vyhlédnuté trezory ještě zabalili do záclon nebo koberců, nebývaly nakonec ani doprovodné zvukové efekty tak mocné, aby to probudilo celou ulici nebo dokonce městskou čtvrť.

První zkoušky si oba spiklenci ověřovali na stromech v odlehlých kopcích. Vlastní trhavinu získávali různými způsoby, nejlépe od lidí, kteří s ní profesionálně pracovali a nechali se zlákat vysokou odměnou. Když objevili špatně

střežené kamenolomy, přestali se orientovat na mezičlánky a změnili postup. Bylo to sice nebezpečné, ale prosté. V lo- mu ukradli trhavinu a rozněcovače, doma si je upravili, pak vstoupili do objektu, kterým byla jednou kancelář místního kina, jindy trezor majitele nějaké menší firmy, potřetí ob- chodní dům a tak dále.

Premiéra s želatinou – bylo to vlastně poprvé od vloupá- ní do kožešnictví v Harrogate – se konala na jaře 1938 na stanici podzemní dráhy v Edgware Road. Dvojici kasařů se úspěšně podařilo otevřít malý trezor s denní tržbou. A v dal- ších podobných „akcích“ pak Eddie s Huntlem nerušeně po- kračovali po celé dlouhé týdny. Jejich terčem samozřejmě nebyly žádné mohutné trezory velkých bankovních domů s miliony liber, nýbrž „jen“ drobnější objekty, jako například pokladny biografů, heren a restaurací s několika stovkami liber. Ale i tak si toho veřejnost a samozřejmě i policie vši- maly. A když do toho ještě rozhlasová stanice *BBC* již del- ší dobu prakticky každý měsíc a často i v kratších perio- dách hlásila, že „došlo k dalšímu útoku želatinového gangu“, bylo jasné, že se Eddiemu a jeho komplicovi dařilo nejen „ús- pěšně pracovat“, ale zejména unikat odhalení.

BETTY FARMEROVÁ

Bát se milování znamená bát se života. A ti, kdo se života bojí, jsou stejně již ze tří čtvrtin mrtví. Eddie naopak chtěl být vždy až příliš živý, snad ještě o jednu čtvrtinu navíc. Nebál se života a nikdy se této vlastnosti nehodlal vzdát. Ale hodně se zamýšlel nad spletitostmi tohoto druhu, až často propadal pocitu, že proti krásné ženě, která mlčí, nel- ze nic namítat. Snad to bylo i proto, že na své pouti dobro- druha nacházel nejednu z takových žen, o nichž se domní- val, že jsou zbytečně dlouho zticha. Ženy bývaly v jeho přítomnosti snad fascinovány, jako by se obávaly, že náhle vzrušení zbavené mlčenlivosti by ztratilo svoji podmani- vou chuť a neopakovatelně dráždivou vůni. A na Eddieho,

velkého malého Casanovu, se přitom valilo pokušení a pří- ležitosti rozmanitého druhu doslova ze všech možných i ne- možných stran, a to hned po celých plucích. Ale přece jen byl alespoň natolik soudný, že si sám sobě někdy dokázal kategoricky říct, že láska musí být soustředěna, neboť mi- lovat všechny stejně nelze.

Právě tak tomu bylo s Betty Farmerovou. Sedmnáctiletá blondýnka, jinak velmi šikovná švadlenka z vesnice Nene Sollers v okrese Shropshire, která vyrůstala v chudé rodině s jedenácti dětmi, se záhy dostala do milostných potíží. Za- milovala se do syna místního boháče, dalo by se říci nosi- tele jména starého statkářského šlechtického rodu, jenž si- ce její lásku opětoval, ale jeho rodiče pro to neměli ani špetku pochopení. Bylo to jako v románě z červené kni- hovny, protože současně mohl na krásné tváři a urostlé po- stavě sympatické blondýnky oči nechat i místní vikář, jenž byl ženatý. Řešení našla jedna z jejích tet, která dívce fi- nančně pomohla, aby mohla odejet do Londýna a dostat za- městnání v jednom módním závodě. Za pár let se pracovi- tá Betty již mohla osamostatnit a otevřít si malý obchod na North End Road s vybranou konfekcí pro zákaznice s vy- hraněným vkusem. Snažila se v tvrdé konkurenci uspět. Da- řilo se jí to, protože měla originální nápady i podnikatelské štěstí.

Jednoho dne se v obchodě zastavil muž a zeptal se jí, zda by se nechtěla stát členkou společenského klubu, jehož pl- ný název zněl Kensington Social Club a sídlil na nedaleké Kensington Church Street, hned naproti místní policejní sta- nici. Z neznámého se nakonec vyklubal samotný předseda klubu, jenž chtěl Betty přemluvit k tomu, aby se jako již známá podnikatelka a přitažlivá dáma ujala také role ta- jemnice klubu. Betty sice neřekla ano, ale když se dovědě- la, že jde vlastně jen o čestnou funkci v rámci dobrovolné činnosti, která se odehrává v mimopracovní době, tak sou- hlasila. A právě zde, přesněji řečeno v klubové společenské

místnosti, se jednoho večera otevřely dveře a v nich se objevil hezký štíhlý švihák s jemným knírkem a v dokonalém tmavomodrém obleku z čisté vlny, se zářivou kravatou a s růží v klopě.

„S ní se ožením!“ řekl muž napůl nahlas ještě ve dveřích a upřeně se díval na překvapenou Betty, která dělala, že se jí to netýká, ale popřít vzrušení nemohla. Betty se údajně otočila ke své známé u stolu a jen sykla: „Blábol!“

Tak se Eddie Chapman seznámil s o dva roky mladší Betty Farmerovou. Náhodně započatá romance se dále rozvíjela. Eddie k ní byl upřímný a mnohé ze svých kousků, které se ovšem týkaly spíše jen sázek a peněžních spekulací, se ani nesnažil zatajit. Avšak překotný vývoj dalších událostí již znemožnil, aby se Eddieho zvolání ve dveřích společenského klubu mohlo proměnit ve skutek. Kvapem se blížila druhá světová válka, která rozdělila a od sebe vlastně navždy odloučila tisíce a tisíce dvojic. V případě Eddieho a Betty se o rozchod, lépe řečeno o to, že se po pouhých několika týdnech přestali stýkat, ovšem postaraly i okolnosti, které ho donutily, aby na jistý čas zmizel z Londýna.

V německém zajetí

Ačkoli se Eddiemu již tři roky dařilo pod jménem Edward Arnold unikat zatčení, přičemž velice riskoval zdržením se v přepychových bytech v prestižní londýnské čtvrti West End, přesto se jednoho dne dověděl, že je mu metropolitní policie na stopě. Na počátku ledna 1939 se rozhodl přesunout se „za prací“ do Skotska. Ve společnosti dvou kumpánů, George Darryho a Tommyho Lawa a řidiče Johna Simona, se odebral do Edinburghu. Svě společníky jistě překvapil, když se nechtěl okamžitě vrhnout do „byznysu“, ale věnoval se prohlídkám pamětihodností skotského hlavního města. Inu, Eddie prostě byl takový, mohli si nakonec jeho pomocníci pomyslet, když s ním museli chodit od katedrál z 12. století až po parlament ze 17. století a u starobylého hradu ze 7. století si vyslechnout přednášku o nortumbrijském králi Edwinovi.

„Chlapi, přijdete na jiné myšlenky,“ povzbuzoval je Eddie, a aby se před nimi ukázal i v jiném světle, navštěvoval s nimi i golfové hřiště. „Vidíte, jak letí ten míček? Ten náš poletí ještě výše a ještě dále, ale musíme jen správně chytit hůl a vypálit v okamžiku, kdy je tělo v optimální pohodě.“

Kumpáni sice nechápali, kam Eddie těmi proslovy míří, ale mysleli, že jde o nějakou mezi řádky ukrytou taktiku, protože se jim brzy podařilo vyloupit obchodní dům York Co-op a hned další den pokladnu v kině Odeon. Celkový zisk představoval asi dva tisíce liber, což byly tehdy velké

peníze. Ale konec výpravy měl dramatický průběh. Při přelézání z jedné střechy na druhou si Eddie v noční tmě dost dobře nevšiml, že je sklo na jednom stropním světlíku naprasklé. Když o ně zavadil, sklo se s patřičným rámusem vysypalo. Skupina musela rychle zmizet, protože se dole na ulici začaly ozývat hlasy náhodných svědků. Spěch se ovšem nevyplatil, protože John Simon nešťastnou náhodou zakopl, a když se snažil sjet po okapové rouře na zem, tak upadl a zlomil si kotník na noze.

Simon nikoho a nic neprozradil, a tak z celé aféry vyšel jen s malým podmíněným trestem. Ale Eddie pochopil, že již nemůže zůstat ani ve Skotsku, ani v Anglii. Na okamžik se ještě zastavil v Londýně. Když z novin vyčetl, že stále náleží k lidem podsvětí, o které má Scotland Yard trvalý zájem, a že po jeho stopách stále vytrvale kráčí zejména obávaný inspektor Ted Greeno, rozhodl se bez váhání odejít někam daleko.

„Co bys tomu říkala, kdybychom si někam vyjeli?“ tázal se překvapené Betty, kterou spěšně vyhledal. „Mohli bychom navštívit ostrov Jersey a pak si třeba odskočit někam na jih Francie.“

Těsně předtím se Eddie setkal s člověkem, který mu slíbil, že mu umožní cestu do Jižní Ameriky, když se dostane do Monte Carla, kde má jeho bratr pod kontrolou lodní plavbu. Kalendář oznamoval, že je začátek února 1939. Do začátku druhé světové války chybělo ještě osm měsíců. Cesta do Francie byla volná, tak proč by měla Betty váhat, zejména když neznala skutečný důvod – tedy že jde o Eddieho útěk před spravedlností, kterému má ona dodat punc cesty solidní dvojice za solidním účelem?

Betty souhlasila. Cožpak nebyla do Eddieho upřímně zamilovaná? Obchod se bez ní chvíli obejde. Proč by si nemohla sama sobě dát pár dní volna a spustit žaluzie? A tak již 7. února vyjela dvojice z londýnského hlavního nádraží Victoria rovnou na letiště Gatwick, které již od roku 1936

sloužilo k letům na kontinent. Vše probíhalo jako po másle, byť Eddie vůbec neměl pas a z obav o prozrazení se všude zapisovali jako pan a paní Farmerovi. Betty se sice trochu divila, ale nakonec se přistihla, že jí tento druh špásování vlastně vůbec není nepříjemný. Letoun vystartoval včas a včas také asi po čtyřiceti minutách příjemného letu nad Lamanšským průlivem přistál v Saint Helier, hlavním měste na ostrově Jersey.

„Jaký je to asi ostrov?“ ptala se Betty ještě na palubě.

„Asi bude dobrý, když se nachází jen dvacet kilometrů od pobřeží francouzské Normandie a již od roku 1066 patří naší zemi díky Vilému Dobyvateli.“

„Tomu normanskému králi?“

„Normanskému vévodovi,“ opravil ji Eddie.

Eddie byl opravdu sečtělý a zajímal se i o historii. Jak to však přesně bylo s těmi normanskými ostrovy v Lamanšském průlivu sice nevěděl, ale byl natolik šikovný, že ještě než se vydali z odbavovací haly k letadlu, stačil si očima bleskově prolétnout údaje z reklamního plakátu o cílovém místě jejich cesty. Betty si toho nevšimla, stejně jako nezpozorovala, že s nimi cestují ještě Eddieho kumpáni ze skotského tažení – George Darry a John Simon. Druhý z obou mužů sice ještě kulhal po zranění v Edinburghu, ale jinak vypadal stejně bojeschopně jako Eddie a George.

Po přistání zamířili do luxusního hotelu De La Plage v letovisku Havre-des-Pays s krásným výhledem na moře i na okolní pláže. A opět se dvojice vydávala za manžele Farmerovi z města Torquay. Po dvou dnech Eddie své spolence Betty představil a vydával je za náhodné kamarády z armády. Před obsluhujícím personálem zase říkal, že jsou „od filmu“ a vyhlížejí scény pro natáčení jakéhosi dobrodružného snímku.

Ale při nedělním obědě, který „Farmerovi“ již sdíleli společně s oběma „filmaři“, došlo ke skutečnému dobrodružství. Začalo to tím, že si Eddie všiml, jak číšník poněkud

znervózněl a nejspíše se ohlížel. Netrvalo to ani minutu, když zkušeným pohledem pročesal vchod do restaurace a ještě kousek dál, a ke svému překvapení spatřil skupinku neznámých mužů s vojenským držením těla, mezi nimiž vyčnívala postava velkého chlapa s rozevlátými vlasy. Eddie nezapochyboval ani na vteřinu. Inspektora Teda Greenoa sice nikdy předtím osobně neviděl, ale z doslechu si ho dovedl vždy dokonale představit. A teď byl tady, jen asi třicet kroků odtud.

„Pozor, Greeno!“

Eddie ještě syknutím stačil varovat své muže, ale již bylo pozdě. Jako by právě tento jeho signál byl povel ke zteči, vrhli se detektivové v čele s Greenoem k jejich stolu. Pistole v jedné ruce, řetízky v druhé. Šikovní a hlavně naprosto nečekaný záťah. Proč se tak stalo, nad tím se teď Eddie nemohl zamýšlet, protože neviditelná vnitřní síla pudu sebezáchovy ho vymrštila ze židle a hnala rovnou k oknu. Podařilo se mu hbitě vyskočit a dopadnout rovnou na promenádu. Bylo to vlastně v přízemí, nic se nestalo, kromě vzrušení, které tím vyvolal mezi proudem korzujících hostů. Rychlým sprintem, který pozvolna přešel ve vytrvalostní přespolní běh, se mu podařilo uniknout, až doběhl za kopec, kde stála školní budova, ve které tou dobou nikdo nebyl. Byla přece neděle a Eddie uvažoval správně, když se rozhodl schovat se alespoň na chvíli právě v těchto místech.

Když zjistil, že v budově není ani školník, rychle se v jejím interiéru zorientoval a našel šatnu, kde visel jakýsi nepromokavý plášť. Ihned ze sebe shodil součásti svého obleku, které mohly být výrazně poznamenány v policejních popisech, zejména žlutou puntíkovou kravatu a modrý pulovr. Zkusil si letmo plášť, a protože mu docela padl, nechal si jej. Zbytek dne a celou noc se ukrýval. Vyděšená Betty stále čekala a nic víc se nedověděla, než že oba muži „od filmu“ byli anglickými detektivy ještě v pondělí odvezeni na

letišť v Saint Helier a odtud do Southamptonu, kde jim byla prokázána spoluúčast na loupežích ve Skotsku. Odejet byla nucena i Betty, ačkoli ji po ověření totožnosti hned propustili.

„Ještě dopadnout toho Chapmana a Británie si na chvíli oddechne od kasařů,“ řekl údajně Ted Greeno, když uzavíral výslech Eddieho kompliců.

VĚZNĚM NA OSTROVĚ JERSEY

Jaký byl další osud Eddieho? Stručně řečeno, takový, jakým byl on sám. Nejdříve se s bláznivou odvahou vrátil do města. Ale hned se zase stáhl, když na jednom novinovém stánku zahlédl první stranu místních novin s palcovým titulkem *Ohromující scéna v hotelu De La Plage*. A navíc ještě viděl snímek z hotelové restaurace, na kterém byl sám jasně rozeznatelný. Kdo a kdy to vlastně vyfotografoval? Jak to, že jsme nikoho s aparátem neviděli? A jak se vůbec londýnská policie o jejich skupině na ostrově Jersey dověděla? Není divu, že si Eddie kladl takové otázky.

První, co v nové situaci udělal, bylo, že si ještě večer najal pokoj na vzdáleném konci města v opuštěném penzionu. Před jeho majitelkou, paní Corfieldovou, se vydával za námořního inženýra, jenž druhý den odplouvá. Eddie se o této již postarší dámě, zřejmě vdově, domníval, že se o něho nebude příliš zajímat, protože za něj musela být ráda – ve své ubytovně stejně žádného jiného hosta neměla. Ale ukázalo se, že se přepočítal. A to hodně.

Svoji chybu ještě umocnil typickým fanfarónstvím, když se v pozdních hodinách ukázal v jednom z nočních klubů, kde hoře z neúspěchu bujaře léčil šampaňským. A jelikož nakonec zjistil, že nemá dost peněz, rozhodl se k ještě jedné troufalé akci. V nestřeženém okamžiku pronikl do kanceláře podniku, kde již „po čichu“ našel malou pokladničku. Pod

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.